

مقدمه

یونجه به عنوان مهم‌ترین گیاه علوفه‌ای، سازگاری مناسبی به شرایط مختلف اقلیمی یافته و امروزه در بیشتر مناطق جهان کشت می‌شود. سطح زیر کشت یونجه در سطح جهانی حدود ۳۰ میلیون هکتار است. البته این میزان نسبت به دو دهه‌های اخیر حدود ده درصد کاهش نشان می‌دهد که این کاهش را می‌توان به افزایش قیمت نفت، به ویژه در کشورهای توسعه یافته همچنین بروز برخی بیماری‌ها و آفات، افزایش قیمت دیگر محصولات زراعی نسبت داد. آشنایی با این آفات و بیماری‌ها می‌تواند در کنترل آنها و کاهش خسارت اقتصادی ناشی از آنها نقش مهمی داشته باشد.

سن گل خوار یونجه (*Lygus rugulipennis*)

مرفولوژی

حشره کامل به طول ۱/۶ تا ۵/۴ میلی‌متر و به رنگ سبز متمایل به زرد است. ماده‌ها دارای تخم‌های ریز کاملاً مشخص و قابل رؤیت هستند. در پوره‌های سن دو به بعد در قسمت پشت قفسه سینه لکه‌های رنگی ظاهر می‌شود (از علائم تشخیص سنین پورگی این گروه از سن‌ها) (شکل ۱).

شکل ۱- مرفولوژی *Lygus rugulipennis*

آفات یونجه - بخش سوم

PTMP/SK/R&D/A/ Alfalfa pests /10112021

زیست‌شناسی

زمستان‌گذرانی به صورت حشره کامل زیر پوستک درختان تبریزی و بید، حاشیه مزارع یونجه، برگ‌های پای درختان، لابه‌لای علف‌های هرز و بقایای گیاهی داخل مزرعه انجام می‌شود. در شرایط اقلیمی همدان دو نسل کامل و یک نسل ناقص دارد. دوره تخم‌گذاری و تعداد تخم حشره به نوع میزبان بستگی دارد. تخم‌ها ممکن است به شکل انفرادی یا چندتایی باشند.

خسارت

تغذیه این حشره از اندام‌های زایشی گیاه باعث کاهش قوه نامیه، لاغری، کاهش وزن هزار دانه و ریزش قابل توجه غنچه و گل‌های یونجه می‌شود. خسارت در مرحله گل به قدری زیاد است که گل‌آذین تنها محور گل باقی می‌ماند.

کنترل

با کوتاه کردن فاصله آبیاری می‌توان از شدت خسارت کاست. سمپاشی در مرحله گلدهی برای تلقیح گل‌ها بسیار خطرناک است و با توجه به نیاز مبرم یونجه به گرده‌افشان‌ها، در صورت اجبار باید سمپاشی در مرحله غنچه‌های سبز انجام شود. آفت‌کش‌های به کار رفته باید دارای اثر ضربه‌ای و کم دوام باشند.

سن سبز یونجه (*Adelphocoris lineolatus*)

مرفولوژی

رنگ عمومی بدن حشره کامل سبز مایل به زرد بوده و افراد نر از ماده‌ها تیره‌تر هستند. ویژگی مهم برای تشخیص، سپرچه مثلثی شکل است که بین دو بال رویی قرار گرفته و توسط دو نوار تیره کوریوم احاطه شده است (این نوارها به شکل خط باریک مشاهده می‌شوند). تخم‌ها ابتدا سفید مایل به زرد هستند که با گذر زمان قرمز می‌شوند. پوره‌ها نیز سبز رنگ بوده و با افزایش سن پورگی لکه‌های تیره و جوانه‌های بال ظهور پیدا می‌کنند (شکل ۲).

شکل ۲- مرفولوژی *Adelphocoris lineolatus*

زیست‌شناسی

زمستان را به صورت تخم داخل ساقه گیاهان و علف‌های هرز سپری می‌شود. تخم‌ها ممکن است هنگام برداشت با بذر به انبار منتقل شوند. حشرات کامل آن بسیار پرتحرک بوده و در ساعت‌های گرم روز خیلی فعال هستند. هر ماده به طور متوسط ۳ تا ۴ عدد تخم در ساقه می‌گذارد (تا ۲۰ عدد هم ممکن است برسند). این آفت تداخل نسل دارد و در ایران ۴ تا ۵ نسل در سال تولید می‌کند.

خسارت

پوره‌ها و حشرات کامل از غنچه، گل و غوزه پنبه و نیز گل و غلاف‌های سبز یونجه و سایر حبوبات تغذیه می‌کند. تغذیه از گل‌ها باعث زرد شدن براکته‌ها و ریزش آنها می‌شوند و تنها محور گل باقی می‌ماند. در مزارع با تنش آبی شدت خسارت این آفت بیشتر است.

کنترل

برداشت زود هنگام، کفبر کردن مزرعه، برداشت در ابتدای گلدهی و جمع‌آوری و انهدام علف‌های هرز از روش‌های کنترل زراعی این آفت هستند. از جمله روش‌های کنترل بیولوژیکی این آفت استفاده از زنبورهای پارازیتوئید سنین پورگی و استفاده از سن‌های شکارگر *Draeocoris pallens* است. کنترل شیمیایی علیه این آفت در مرحله غنچه‌های سبز یونجه توصیه نمی‌شود.

آفات یونجه - بخش سوم

PTMP/SK/R&D/A/ Alfalfa pests /10112021

منبع

مینایی، کامبیز (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات یونجه، دانشگاه شیراز.

Tomlin, C. S. (2000). The pesticide manual, 12th ed. BCPC.

Whitaker, P. (1998). Important issues in ecologically sound integrated pest management. Am. Entomol. 3:148-153.

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

